

Kullaberg – ett stycke våldtagen natur

Insändare till HD av Ingmar Paulsson (lång version, förkortad i tidningen 2020-06-19)

Ungefär 500 000 besökare kommer till Kullabergs naturreservat årligen. Enligt trafikräkningar som gjorts kör 125 000 bilar in och ut i reservatet under ett år. Naturum tar emot ca 120 000 besökare per år. Satsningar görs för att locka ännu fler till berget. Näringslivsintressena vill att Kullaberg skapar sig ett namn i Europa genom att bli Sveriges första certifierade Europarc. Syfte med att Certifiera Kullaberg som en hållbar turism destination genom EUROPARC Federation och "European Charter for Sustainable Tourism" är att:

- Främja bevarande och skydd av naturresurser i Kullabergs naturreservat.
- Skydda och utveckla kulturarvet i Kullabygden.
- Öka allmänhetens medvetenhet och tillföra kunskap om naturen och de kulturella värdena.
- Genomföra åtgärder för att minska den negativa påverkan på miljön, landskapet och kulturarvet i området.
- Utveckla och förbättra friluftsliv och turistupplevelser.
- Bidra till att förbättra folkhälsa, se till att turismen inte minskar människornas livskvalitet.
- Utveckla och förstärka samverkan mellan Kullabergs naturreservat och lokala aktörer inom turism och näringsliv.

När det gäller målen med Europarc Kullaberg skiftar fokus i vad anges och först kommer

- Utveckla en strategi för hållbar turism som inkluderar ekonomiska, sociala och kulturella aspekter.

- Utveckla naturvårdsstrategier som underlättar skyddet av den biologiska mångfalden i samarbete med de lokala myndigheterna samt turist- och miljöorganisationer.
- Certifieras som en hållbar turismdestination i Sverige.

Huvudtanken med ett naturreservat blir sekundärt i förhållande till att få fler turister att besöka berget. Tankar om en expanderande upplevelseindustri och intäkter från massturism tar över. Hållbarheten används flitigt i argumentationen utan att det förklaras i praktiken. Hur kan ännu fler bilar, motorcyklar, mountainbikes, klättrare, övernattningar i tält eller husbil, events och picknikbesökare vara förenligt med hållbarhet? Rimligen blir miljöbelastningen ännu mer omfattande än vad den redan är. Det är oundvikligt att massturismen krockar med reservatssyftet.

Bildande av naturreservat

Ett naturreservat bildas av en anledning. Syftet med ett naturreservat förklaras i länsstyrelsen förslag och är

1. bevara biologisk mångfald,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
3. tillgodose områden för friluftslivet,
4. skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer

För skyddsvärda arter.

Friluftslivet ska anpassas efter dessa förutsättningar och har därmed inte högsta prioritet. Det är hänsyn till naturvärden som faller avgörandet och det rörliga friluftslivet anpassas efter dessa förutsättningar.

Med föreskrifter och ordningsregler kan bevarandet av naturresursen säkerställas, vilket är i linje med riktlinjer för Natura 2000, EU:s fågeldirektiv och EU-strategin för biologisk mångfald som gäller alla medlemsländerna vars riktlinjer är:

- 1 Ett fullständigt genomförande av EU:s naturvårdslagstiftning för att skydda den biologiska mångfalden.
- 2 Bättre skydd för ekosystem och ökad användning av grön infrastruktur.
- 3 Främja biologisk mångfald genom ett hållbart jordbruk och skogsbruk.
- 4 Bättre förvaltning av fiskbestånd.
- 5 Strängare kontroller av så kallade invasiva (invaderande) främmande arter.
- 6 EU bidrar mer i arbetet med att avvärja den globala förlusten av biologisk mångfald

I den senaste statusrapporten från EU konstateras att trots EU:s gemensamma strategier har många arter och naturtyper minskat i Europas länder. Bedömningen är endast 23 % av Europas arter och 16 % av de olika naturtyperna ha en gynnsam bevarandestatus. Hela 60 % av arterna och 77 % av habitaten bedömdes ha en ogynnsam bevarandestatus. De främsta påverkansfaktorerna mot den terrestra biologiska mångfalden är förändring av naturliga habitat, medan överfiske är ett stort hot mot den marina biodiversiteten.

Många arter trängs undan när deras naturliga habitat försvinner. Fjärilar knutna till gräsmarker har haft en dramatisk nedgång även i resten av Europa, där nära 50 % har försvunnit mellan 1990 och 2011 utan några tecken på återhämtning.

Ärendets gång

Följer man länsstyrelsen handläggningen av ärendet finns två förslag till beslut daterat 2018-12-21 och 2019-07-26 om sammanläggning av flera skilda naturreservat till ett sammanhängande reservat som binder samman området runt Kullaberg.

Höganäs kommuns yttrande

Av de ca 70 yttranden som skickades till länsstyrelsen, torde Höganäs kommuns yttrande, vara det som gjorde att reservatsbildningen stoppades.

I sitt första yttrande hade kommunen haft fokus på frågan ur ett naturmiljöperspektiv och ställts sig positiv till förslaget,

I ett andra yttrande skiftar kommunen perspektiv, lämna naturmiljöaspekten åt sidan för att i stället ensidigt plädara för det rörliga friluftslivet som mycket viktigt för Kullaberg, för såväl besökare som de som bor och verkar här. Detta friluftsliv beskrivs som ridning, klättring i berget, cykling, skärmflygning och klättring i träd och ska vara tillåtet.

Kommunen accepterar med viss motvilja att området för fågelskydd utökas, både i tid och i geografisk omfattning, då beträdnadsförbudet gäller hela sommarhalvåret, innebär begränsningar i det rörliga friluftslivet, besöksnäringens företag och evenemang. Kommunen vill inte ha parkeringsförbud och vill att tävlingar på berget ska tillåtas.

Mot bakgrund av kommunens yttrande och att det är så många intressen som gör anspråk på området tvekar länsstyrelsen och väljer i stället att dela upp arbetet med förstärkt skydd i etapper.

2020 blir det troligen beslut om en översyn och utvidgning av naturreservatet Östra Kullaberg för att skärpa skyddet för naturvärdena där.

De prioriterade bevarandevärdena är skydd av arter och livsmiljöer som berörs av EU-direktiverna som ligger till grund för nätverket Natura 2000.

Det innebär att nuvarande regleringar av eldning, ridning, camping, parkering och beträdnadsförbud kvarstår.

Varför fullföljer inte länsstyrelsen sin intention av att bilda reservatet?

Ett skäl kan vara att det behövs mer utredning av allmänhetens påverkan på naturvärdena som grund för en översyn av föreskrifterna för Västra Kullaberg. Redan idag är den påverkan omfattande och avser biltrafik inom området, camping på flera ställen, bergsklättring runt omkring i berget, överträdelser av tillträdesförbud, nedskräpning, skadegörelse och ett omfattande mountainbike cyklande i och omkring reservatet. För att stävja detta krävs tydliga ordningsföreskrifter, sanktioner om dessa inte efterlevs och permanent tillsyn av reservatet. Snarare borde detta ses som ett skäl till att påskynda reservatsbildningen.

Ett annat skäl som är starkare, är påtryckning från besöksnäringen att få större frihet att exploatera naturresursen Kullaberg och att mindre hänsyn tas till de höga naturvärden som berget härbärgerar. I ett reklamblad utskickat till hushållen målas en bild upp av att "Kullabergs gnejsklippor som skimrar i rött bjuder på ett av norra Europas största klätterområde. Här finns över 900 leder och samtidigt som du fokuserar på att hitta nästa fäste, rätta vägen för att komma vidare uppåt, hör du hur vågorna sköljer in över stenarna bakom dig." På Kullaberg ska det gå att kunna klättra var som helst och kunna kombineras med andra events. För den händelse klättring inte passar finns det möjligt att locka med andra aktiviteter. Berget säljs in som lämpligt område för "att cykla mountainbike på. Kullaberg är otroligt vackert och här finns det utmaningar på alla nivåer. Kullabergs naturreservat med omnejd erbjuder blandad cykelupplevelse. Grusvägar och singel tracks blandas med tekniska nedförslöpor (fast först måste du ta dig uppför). Möjligheterna är många. Den erfarna tar sig hela vägen upp på Håkull, Kullabergs högsta punkt på 187,5 meter över havet. Där kan du njuta av den vackra utsikten för att sen få dig en häftig åktur nedför."

Till detta ska läggas reklam för att med snabbgående båtar åka runt och leta efter tumlare. Reservatsbildningen lägger käppar i hjulet för kommunens vision om stark tillväxt, vilket innebär att växla upp upplevelsenäringen, förenkla för företag, stärkt social hållbarhet, utveckla dialog och service samt förverkliga miljömässig hållbarhet.

Nya föreskrifter oroar och slår undan benen för våra besöksnäringensföretagen.

Med detta yttrande har kommunen sopat bort allt som har med anledningen till att naturreservat att göra. Berget är till för upplevelsenäringen och hinder för deras affärsutveckling ska undanröjas. Begreppet hållbarhet blir så fullständigt urvattnat att det betyder allt eller inget. Hållbar utveckling har i allt väsentligt att göra med antal människor, deras konsumtion, resursförbrukning, utsläpp av växthusgaser och exploatering av natur. Ju fler besökare, desto mindre hållbarhet.

Varför naturreservat?

Reservat är oerhört viktigt för kommunen och dess invånare just för att bevara biologisk mångfald och värdefull natur, däri ligger hållbarheten både för nu levande och framtida generationer. Reservatet har höga naturvärden och måste för att bevaras skyddas mot exploatering.

Slutsatserna kan formuleras på följande vis:

- Länsstyrelsens förslag till genomförande av naturreservat verkställs nu. Gjord utredningen är väl genomtänkt och dess inriktning ligger helt i linje med intentionerna och skälen till att skapa ett sammanhängande naturreservat. Den utredningen som är gjord har allt som behövs för att utarbeta nya ordningsregler för besökare.
- Länsstyrelsen förvaltning kompletteras med biologisk kompetens för att förstärka insatser av värdefull natur som skyddas från all slags intrång.
- För efterlevnad av ordningsregler anställs naturkunniga personer som hjälper besökare att finna sig till rätta i sin vistelse i naturreservatet och ger dem kunskaper om vikten av att bevara och förstärka den biologiska mångfalden.
- Biltrafiken till och från reservatet begränsas.
- All slags kommersiell verksamhet begränsas och den verksamhet som får sina inkomster genom att nyttja reservatet ska också betala en avgift för dess drift och underhåll.
- Bergsklättring anvisas till ett fåtal platser på berget där störning och åverkan kan minimeras.
- Cykling på gångstigar förbjuds
- Ingen tältning/övernattning tillåts i reservatet.
- På sikt bör omlokalisering ske av naturrum till en plats utanför reservatet som fungerar som entré för besökare
- Transporter in till reservatet avgiftsbeläggs.
- Olagliga installationer avlägsnas från naturreservatet.